

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a tragatorului (Ló-
vésztotoza), Nr. 5.

Scrisorile netrancate nu se voru
primi decat numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 or. de linia, si 30 or. tacu's tim-
brale pentru fisec-care publica-
tiune separat. In loculu deschis
20 or. de linia.
Unu exemplariu costa 10 or.

Invitare de prenumeratiune

la Diuariulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre Cursulu Anului MDCCCLXXI.

Conditiiunile remanu cellea vechie. Diuariulu va urma,
ca mainainte, a esai de trei ori in septemana: *Mercuri-a,*
Vineri-a si *Dominec'a*, totu-de-un'a demineti'a. Pretiulu e
cunoscutu:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.

„ 6 „ . . . 6 „ „ „

„ annulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a si tierrele straine:

Pre trei lune . . . 8 lei n. = 8 franci.

„ 6 „ . . . 16 „ „ = 16 „

„ annulu intregu . . . 30 „ „ = 30 „

Invetiatoriloru satosci — addeverindu lips'a mediu-
locoloru — se va da, si pe viitoriu, cu pretiulu scadiutu,
adeca pre 3 lune 2 fl. v. a., pre 6 lune 4 fl. v. a., pre
annulu intregu 8 fl. v. a. Gratificatiunile se facu numai
celoru lipsiti de tote mediu-locele materiale, precum s'a
urmatu si pana acum d'in partea nostra.

Tramitera baniloru de prenumeratiune prin avise
postale este cu multu mai indemana si cu mai puine
spese decatu prin epistole; deci colele de subscriptiune
tiparite, — cari le intrebuintasemu pana acum, mai alesu
pentru collectanti, — au devenitu, intru adeveru, de
prisosu. Prin urmare, ni luamu libertatea de a roga pre
OO. nostri cetitori, ca se binevoiesca a se prenumera prin
avisele postale, unde se pote, era unde acasta indemanare
lipseste, a tramite banii in epistole francate. — *Collectan-
tiloru*, cari voru binevoi a se insarcina cu adunarea pre-
numerantiloru, se da, ca si in trecutu, de la siepte essem-
plarie, unulu gratificatiune, seu pretiulu respund. Numele,
post'a ultima, locuint'a, etc. a se scrie legibilu. — *Recla-
mationile* a se face in epistole deschise (nesigilate) si ne
francate. Acast'a o repetimu intru adineu, ca-oe totu se
mai intempla, de unii d'intre OO. cetitorii nostri reclama
in epistole sigilate, facundu spese netrebuintiose.

Cu 1. ianuariu 1871, st. v., „F e d e r a t i u-
n e a“ incepe cursulu annului IV. de la infiintia-
rea sa.

Trei ani de grele lupte au trecutu preste
capulu nostru. Era in viitoriu ce ni sta innainte,
ce ne ascapta? Triumfulu causei? seu indurarea
de noue sufferintie? E in voi'a lui Ddieu. Elu
protege natiunea nostra de XVII secle si mai bine.
Elu va protege si pre cei ce lupta pentru causa
ei cea santa.

Situatiunea fiindu ace'a-si, *programmulu* nostru
inca remane *neschimbatu*. Credintiosi programmu.
lui, vomu lupta si in viitoriu cu acelu-si devo-
tamentu catra natiune, carele ne-a condusu si
pana acum. *A cercá, a constatá si a urma opiniunea
publica a natiunii, va fi, ca si in trecutu, un'a d'in
principiale nostre detorintie.*

OO. Cetitorii nostri sciu bine ca, precum nu
amu avutu nece odata pruritulu de a ne lauda,
asié n'amu avutu neci opillarésca insusire d'a ne
vaiera, lasandu aceste perfectiuni seu imperfectiuni
alt ru-a, cari sciu face capitalu politicu d'intr'in-
sele. — Noi nu promitemu politica innalta, munti
de auru, ci numai dupa poteri, dar' romanésca.
Ne marginimu a spune ca, precum n'amu siovaitu
neci una data in cursulu celoru trei ani, asié neci
in vitoriu nu vomu siova. Nu vomu trage ma-
nusiela celea de pelle de epure pentr a
scrie diplomaticosu-intieptiesce, dandu deodata
dr ptulu si lui *Danu* si lui *Stanu*, — neci ne
vomu ascunde la spatele altui-a, pentru a ne scuti
scump'a persona, ferindu-o de pericle eventuale, —
ci vomu continua a sta si bunu pentru cellea ce
scriemu, ca-ci convictiunea nostra e, o libertatea
se casciga numai cu sacrificie. Luptandu pentru
libertate, o perdemu a dese ori, inse ore se fia
mai pretiosa libertatea nostra personale? liberta-
tea unui, seu chiaru si a mai multoru individi,
decatu a natiunii intregu, carea in sa-si e lipsita

de libertate, in sa-si e incarcata in angustulu si
strintoratoriulu cercu alu unei politice egoistice?
Vomu staru cu bun'a, adeca prin tote mediulocele
legali, a largi cerculu carele, oprindu-ni liber'a
resuflare, tinde a ne sugruma. Dacu nu va cede,
amesuratu legiloru firesci, are sa se rumpa. Cei
ce-lu stringu cu putere maestrita, voru succumbe
logiceci inesorabile a fapteloru. Speramu inse, ca
li-se voru deschide ochii mintii. E or'a a unspre-
diecea. E tempulu supremu pentru a-si recunosece
sminta, a recunosece pre federatii sei naturali.
Crivetiulu, carele a si inceput a sufla de la
media-nopte, dede semnulu. Ore corifeii elementulu
magiaru, cari lu-conducu asta-di si i deragu desti-
nele, intielege-voru, cunosce-voru periculu comune,
ce ne amenintia? Aci e tota cestiunea. — Ele-
mentulu magiaru sta mediu-locitu, dar' mai aproape
decatu elementulu romanu, in callea torrintelui
teutonicu, preapotent si preapericulosu, chiaru
prin cultura sa, nu vivificatoria ca si elementulu
latinu ci sugrumatoria, precum de ajunsu dove-
descu inspaimentato iele urme ce au lasatu de la
Rostocu pana la Pomerania si Posnania, unde si-a
inchiatu aproape, actiunea destructiva. — Boemi'a,
Moravi'a, Silesia, Carinti'a, Carnioli'a, etc., sunt in
ghiarele leului. Poté-voru ore scapa? Viitoriu
ni va areta callea scaparii. Noi se speramu bine;
se speramu, ca ele voru scapa pre callea libertatii,
pre callea, prin carea si-voru poté pastra indivi-
dualitatea loru natiunale. Ca-ci dica c ne ce va
vre, calumniadie dupa datina si placere toti cei
ce tindu a ne infrica cu panslavismulu, este o
lege naturale, carea ni spune, ca tote poporatiu-
nile slavice, mai susu in frate, precum si cele-lalte
de la amedia-di (Croatii, Dalmatinii, Serbii, Bul-
garii) lupta cu barbatia si voru lupta si in viitoriu
pentru a-si conserva individualitatea natiunale. Avemu
onorea d'a cunosce, in persona, pre mai multi
d'intre anteluptatorii acestoru popore, si amu avutu
ocasiunea d'a li cunosce parerile in asta pr'vintia.
Toti simpatisedia, prea firesce, cu colossulu inru-
ditu, dar' neci unulu nu vre, toti se infiora de
cugetulu de a-si perde individualitatea natiunale
si de a se contopi in acea massa monstruosa.

Legea firei ne opresce a presupune, ca nu ar' fi
sinceri. Este inse possibile, s' era totu dupa legea
firei, ca aceste popore slavice, desperandu a-si
poté past individualitatea natiunale, voru fi sil te
a alege, — si atunci nesmintitu se voru arrunca
in braciele colossului inruditu, preferindu mortea
individualitatii natiunale, intru intielesu politicu,
sciindu, ca celu pucinu voru via in sinulu familiei
celei mari, neperdiendu neci sperantia renascerii
viitorie prin libertate, carea va petrunde odata si
in trupulu colossului, asta di inca accidetoriu prin
rigidulu despotismu. — Atérna multu, forte multu,
de la cei ce conducu destinele Ungarieci politice, ca
ei se spriginesca d'in tote poterile pre aceste
popore in lupt' loru pentru conservarea indivi-
dualitatii loru natiunale si a se feri, ca de focu, de
politic'a, carea, — dupa axiom'a pururea adeverata,
si preadesu armata in vietia poporeloru: „Flec-
tere si nequeo Superos, Acheronta movebo“,
se-i silesca a se arrunca, ba se-i impinga chiaru in
braciele colossului desu amintitu.

Mai de parte. Elementulu magiaru, d'impreuna
cu celu romanu, formedia *parietele despartitoriu*
intre marea familia slavica de la media-nopte si
de la amedia-di. Dorescu, si rogu pre Ddieu, ca
acestu *pariete* se duredie in eternitate si se fia
tare, precum sunt stancele acoloru munti carunti,
cari incongiura frumosele patrie ale acestoru doue
natiuni. Acasta dorintia a mea, chiaru in ceea ce
privesce elementulu magiaru, este sincera, ea inse
nu provine d'in predilectiune catra acasta natiune,
lacoma de predomnire si pururea applecata spre
appesarea altoru-a, nu, ca-ci spre acast'a nu, ci
numai spre contrariulu acestui sentimentu ni a
datu causa, in cursu cellu pucinu de patru sute
de anni incoce, inca odata dara, nu d'in iubire
catra magiari, ca-oi in politica n'au de a face
sentiemintele, ci puru si simplu numai si numai
d'in comunitatea interesseloru celoru mai vitali
alle natiunii nostre cu alle cellei magiare. Atérna

multu, pote totulu, de la politic'a Ungarieci, de a
impedeca, de a nu lassá, ca lav'a sclavica, dandu
preste capetele nostre, se ne cotropesca. Noi Ro-
manii cunoscemu missiunea si detorintiele nostre.
Le vomu si impleni. Man'a amica neci odata nu
o vomu respinge, ar' egoismulu politicu, celu
odiosu si impuru, lu vomu combate, lu vomu
sfarema chiaru si cu urmarea axiomei funeste
„Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo!“
Avemu redinta in Ddieu si in vitalitatea natiunii
nostre. Acasta credintia ni-au datu poterea d'a
lupta in trecutu si ni va da in viitoriu. Noi vomu
persevera, si trebue se perseveramu, ca lumea se
vedia, ca suntemu nemultumiti, ca nu renunciamu
neci la drepturi, neci la lupta pentru ele. Cau'a
nostra trebue tienuta in evidentia perpetua, popo-
rulu nostru pururea in agitatiune, ca ellu inu-si
se aiba cunoscintia de causa si consciintia de-
cepta. Chiaru passivitatea nostra inca are se luore
prin poterea inertiei, ca se impedece rotele meca-
nismului, carele tinde a ne stelci, pentru ca cei
ce lu-deragu se fia siliti a se convinge, ca schimbarea
sistemului e de imperiosa necesitate. Loviturele
poterii neci nu ne voru infrange, neci nu ni voru tur-
burá mintea. Sufferintiele nu ne voru poté retiené
de la continuarea luptei. Ur'a nu ne va abate de
la callea cea dreapta a unei politice reconciliatrice.
nteressele vitali alle natiunii nostre voru fi pu-
rura indreptariulu actiunii si activitatii nostre.

De la 18. ianuariu, 1871, vomu lua era in
mana conducerea diuariului „F e d e r a t i u-
n e a.“ Amicii nostri de principie, speramu, ca ni
voru sa, ca si in trecutu, spriginulu spirituale si
materiale, pentru ca nu, parasiti, se ajungemu la
stadiulu de a succumbe sub greutatea sarcineloru
multifarie.

Cetitoriloru nostri „annu nou ferice!“ Na-
tiunii nostre implinirea aspiratiuniloru salle celoru
drepte! Si, spre tote acestea, ajutoriulu lui Dom-
nedieu Santulu!

Vatiu, 18 decemvre 1870. st. n.

Alessandru Romanu

De pre campulu resbelului.

Luptele de la 14. si 15. dec., intemperate la
Freteval si Vendome, nu sunt inca cunoscute pre
deplinu, ca-ci atatu francesii, catu si prusii obser-
va in raporturile loru despre aceste lupte una
reserva forte mare. Buletinele nemtiesci nu men-
tiuneza nemic'a despre loviriile de la Freteval,
inse cu tote acestea ele paru a fi fostu forte ve-
heminte si sangerose, ca ci francesii, fiindu re-
spinsi d'in acasta cetate, in cursulu noptii au re-
ocupatu-o de nouu. De altmintrelea, succesulu tac-
ticu alu acestoru lupte e numai de una impor-
tantia mica facia de rezultatulu strategicu, ce li
se pote atribui. Luptele de la Beaugency si Ven-
dome au inlesnit francesiloru concentrarea pote-
rilor loru armate de pre tiermurulu stangu alu
Loirei, precum si possibilitatea d'a lua pusetiune
in nordu-ostulu Franciei, prin una mersu de flancu
spre Le Mans. Acasta pusetiune flancata ce o
voru ocupa o la Le Mans nu numai va amenintia
veri-ce innaintare a armatei principelui Fridericu
Carolu spre sudulu Franciei, ci va inlesni tru-
peloru franceze chiaru si ofensiv'a contr'a armatei
nemtiesci asediatorie de la Parisu.

„Acasta miscare, observa diuariulu vienesu
„Neue fr. Presse“, este, fara indoiele, cea mai buna
operatiune strategica, intreprinsa de francesi in
resbelulu presinte, si, in impregiurările de facia,
este lucrulu celu mai intieptu ce au potutu
face; ca-ci ei apera sudulu, remanu in apropia-
rea Parisului si si-tienu deschisa linia de retrage-
re spre porturile cele tari ale litoralului.“ Drep-
tu ace'a, retragerea trupeloru franceze d'in Ven-
dome nu e neci una perdere pentru francesi,
de ora-ce si de altmintrelea despre una tiene
durabila a liniei de la Loir'a nu mai potea fi neci
vorba. Generalulu Chaney se nestiesce a ajunge
in castrele de la Coulin, pentru ca apoi se se
pota intari acolo.

Diuariulu nemțiescu „Frankf. Ztg.“ publica, cu privire la sangerosele lupte de la fluviulu Loir'a, următoriele date, primite d'in Meuny, in 11. dec.: „Padurea de la Marchenoir fù loculu, contr'a carui-a divisiunea de cavalleria Stollberg, spriginita de unu batalionu bavaresu, întreprinse in 7. nov. una explorare mare, prin carca s'a constatat prim'a data si in modu sangerosu puterea armatei franceze de la Loir'a. Dupa doue zile urmà bataia de la Coulmiers, in urm'a carei-a corpulu de armata alu generalului Tann s'a retrasu spre Toury. D'in diu'a ace'a, corpulu bavaresiloru s'a redusu la mai bine de diumetate. Dupa mersuri fortiate si obositorie de trei septemane, acestu corpulu de armata fù in noue zile dupa olalta, de siapte ori in focu. Armata nostra posteza in presinte innaintea padurii de la Marchenoir. Terenulu, ce l'amu ocupatu dupa lupte de optu zile, abiè stà in proportiune cu sangele versatu.

„Tienutul de la Loigny, unde s'a inceputu lupt'a in 1. dec., pâna la Villermain, unde stătu-neza de presinte avangardele francesiloru, se pote percurge, asiè dfeundu, in unu mersu de una di. Nu potemu negà, cã resbelulu a luat in momentul de facia una alta forma. Trupele ce ni stau innainte nu sunt bande neorganizate si conglomerate, ci una armata populara, petrunsa de insufletire nationala. Cu privire la francitireuri, cari pusca d'in locuri ascunse a supr'a militariloru singurateci, inse, in data ce merge contr'a loru una colona mai mare, devinu cetatiani pacifici, mi-am datu degiã de mai multe ori opiniunea condemnatoria; cu tote acestea nu potu a nu dà espressiune stimei ce am facia de armata, carea se lupta contr'a nostra de unu-spre-diece zile. E dreptu, cã si ea contine elemente demoralizate, inse cu atâtu mai mare mi-este, stim'a facia de belliducele, care scie impededã, ca aceste elemente demoralizate sè nu influentieze a supr'a celoru-a-lalte pârti ale armatei. Candu vorbescu estu-modu, dice correspundentele diuariului indicatu mai susu, sum numai echoulu militariloru nostri. Fiasce-care satu cuprinsu de nemti, trebuia sè se ocupe cu lupte si sacrificie sangerose.“

Unu telegramu oficialu d'in Versailles, datatu d'in 18. dec., anuncia: Corpulu alu diecelea de armata prinse in lupt'a d'in 17. dec., in urm'a carei-a s'a ocupatu cetatea Vendome, siese tunuri si una mitrailleusa. — Avangardele persecutara in 17. l. c. unu corpulu de armata alu inamicului; ocupara, dupa una lupta mica, cetatea Epuisay, si facura 230 prisionieri. — Avangardele coloneloru, tramise d'in Chartres contr'a inamicului, avura la Droue una lovire gloriosa contr'a aloru siese batalione inimice. Perderile inamicului se urca la 100 morti, mai multe cara cu proviantu si la unu transportu de vite. Perderile nostre facu unu oficieru si 25 fetiori raniti.“

Precum se vede, scirile de mai susu constata numai mersulu generalului Chancy spre Le Mans, si asiè nu încape neci unu indoiela, cã in aceste lupte a fostu ingagiata numai arrièregard'a armatei nordice de la Loir'a; era câtu despre prisionierii cu cari se mandresce buletinulu nemțiescu, acei-a nu potu consiste decãtu d'in morbosii, cari se afla de comunu inderetrulu fiasce-carei armate mari. Cetatea Epuisay, despre carea se mentiuneza in telegramulu de mai susu, cã a fostu ocupata de corpulu alu diecelea de armata, jace pre drumulu directu si celu mai scurtu, care conduce de la Vendome la Le Mans, si de aci urmeza, cã generalulu Chancy, luandu-si acèsta directiune, a incungiuratu pre principele Fridericu Carolu si pre marele duce de Mecklenburg.

Unu telegramu nemțiescu d'in Karlsruhe, datatu d'in 19. dec., comunica: Generalulu Glimmer avù cu brigad'a prima si a dou'a una lupta seriosa la Nuits contr'a unei puteri considerabile a inamicului, carea se termina cu unu atacu contr'a garei cãlții ferate si a cetãtii. Inimiculu se retrase la murgitulu serei. Perderile nostre se urca aproape la 300 morti si raniti; principele Vilhelmu de Baden e usioru ranitu. Relativu la acèsta afacere, primiramu d'in Bordeaux urmatoriu telegramu, datatu d'in 20. decembrie: „24.000 prusi atacara, in 18. l. c., cu 11 batterii cetatea Nuits si o ocupara dupa una lupta violinta. Perderile prusiloru sunt mari, era ale nostre, de-si sentite, sunt totu-si mai neînsemnate.“ — Prusii au parasitu siesulu Cher si se concentreza la fluviulu Loir'a. Francitireurii atacara la Havre 60 calareti prusesci, d'intre cari 10 insi fure ucisi si mai multi vulnerati. — Dupa scirile d'in Vien'a date de d'in 21. dec., generalulu Trochu incunoscintia, prin una epistola, pre ministrulu Gambetta despre una erumpere mare.

Diuariulu „Indép.“ publica următoriele sciri electrice, primite d'in Lille, in 17. dec.: „Se co-

munica cu siguretate, cã prusii au parasitu cetatea Amiens si se retragu spre Clermont. Cetãtile Roy si Montdidier sunt ocupate de francesi. Generalulu Faidherbe telegrafeza d'in Corbie, langa Amiens: „Dragonii d'in nordu facura 30 de prisionieri prusesci, si prinsera 27 cai, cara, arme si farina. La Chauny se signalizeza 10.000 trupe nemțiesci. Lut'a Amiens si Ham se accepta una lupta. Provincia Normandia e liniscita.“

Diuariulu „Echo du Nord“ scrie, cu datulu 17. dec., următoriele: „Inimiculu parasit cetatea Amiens ieri demanetia. Trupele prusesci se retraseru cu rapediune spre Clermont si Parisu, lasandu la una parte drumulu ce conduce de la Montdidier câtra Roy, de-ora-ce aceste locuri sunt ocupate de trupele franceze. Citadel'a remase in man'a prusiloru, cari s'au prevediutu cu fortificatiuni. Autoritãtile nemțiesci, inainte d'a parasit cetatea, emisera una proclamatiune câtra poporatiunea de acolo, prin carei-multumescu pentru conduit'a ei cea buna si i-promitu, cã se voru reintorce câtu mai curundu (?). De alta parte s'a observatu una colona nemțiesca, constatatoria d'in 10.000 fetiori; ea si a luat calea de la Soissons, a mersu spre Chauny, si s'a signalisatu in Montescourt. E greu de a afirmã, cã scirea acèsta ar' fi adeverata, inse nu încape neci unu indoiela, cã in totu tienutul se observa una miscare forte viua a trupeloru inimice, cu scopu d'a impededã mersulu generalului Faidherbe. Dreptu-ace'a trebuie sè ne acceptãmu la lupte noue.“

Una scrisore, tramisa diuariului mai susu indicatu d'in La Fère, relateza despre mesurile cele mai energice de aperiare ale garnisonei prusesci. Fortificatiunile loru sunt scutite prin mine, cari se estindu in departare de diece metre. — Pre muri sunt asiedate si câte-va tunuri, pre cari francesii le-au uitatu a le demontã.

Se comunica d'in Beauvais: „Prusii s'au retrasu de aici, si au mersu spre Gisors si Gonesse. Inimiculu ce se retrage d'in Amiens si a luat calea preste Fille, inse a lasatu la una parte loculu acestu-a.“

Se scrie diuariului „Gazette de Mons“ următoriele: „Nemții, facundu una demonstratiune contr'a cetãtii Havre, au renunçiatu de a o atacã. Se pare cã generalulu Manteuffel se marginesce in momentul presinte numai la impregiurarea de a si sustienè impreunã sa cu Parisulu. E probabilu, cã in cartierulu generalu se presupune, cumcã preste putienu armata d'in Parisu va face de nouu una erumpere, carea va fi indreptata de asta-data spre vestu si nordu, cu care ocaziune trupele generalului Manteuffel voru servi, in casu de lipsa, armatei asiedatorie de a dou'a reserva.“

Discursulu de aperiare

pronunçiatu de

Ionu Porutiu

cu ocaziunea pertractarei processului de presa intentatu „Federatiunei“ de procurorulu generalu magiaru sub pretestulu notei de infidelitate, in 7. dec. inaintea camerei juratiloru d'in Pest'a.*)

(Fine.)*

Voiu trece acuma, domniloru jurati, la aperiarea speciale a pârtii incriminate d'in articolulu meu.

Inse, inainte d'a intrã in materia, credu cã ar' fi dora chiaru de prisosu d'a accentuã cã, precum eu, asiè toti ceia-l-alti romani d'in Transilvania, Ungaria si Banatu avemu cele mai sincere simpatie câtra Romania'a. Si nimene nu ni pote luã in nume de reu aceste simpatie, cã-ci ele sunt pre-naturali: sangele — precum se dice — nu se face apa: consangeni se iubescu unii pre altii; inse sum convinsu cã, ca cetatiani liberi, independinti, pacifici, si iubitori de dreptu si dreptate, nu sunteti nece Domnia-Vostre, domniloru jurati, inimici ai Romaniei, ba sum convinsu chiaru, cã v'ati bucurã d'in tota anim'a, daca Ungaria ar' fi in relatiuni bune si amicabile cu Romania'a, ce-a ce si eu, ca cetatianu romanu, liberu, independentu, pacificu, si iubitoru de dreptu si dreptate alu acestei tiere, dorescu d'in tota anim'a, si la ce voi contribuã si eu, încãtu debilele mele puteri me voru ajutã.

Permiteti-mi dara, domniloru jurati, ca sè vi citescu partea incriminata a articolului meu; ca sè vi demustru intentiunile mele ce am esprimatulu acolo in modu respicatu si lamuritu, si, in fine, ca sè vi probezu, conformu principiiloru de dreptu desvoltate mai inainte, dupa convictiunea mea interna si neclatita, deplin'a mea innocèntia contr'a acusatuniloru nefundate ale Diui procuroru generalu.

Partea incriminata a articolului meu este urmatoriu:

* Vede nr. preced. alu „Fed.“

„Romanulu“ de la 2. aug. v. ni spune, cã prefectulu de Valcea a tramisu guvernului romanu una telegrama, prin carea i face cunoscatu, cã trupe unguresci s'au concentratu pre fruntaria Romaniei, la punctulu Riulu-Vadului. Cunoscundu tienut'a guvernului austro-magiaru facia cu Romania'a, noi suntemu gat'a a crede, cã asemenea sciri nu sunt chiaru absurde. Romania'a nu trebuie sè uite batutu-jocurile austro-magiare d'in tempulu guvernului Ionu Brateanu. Acelea batutu-jocurile potu sè devina asta-di violintie indreptate contr'a esistintiei Romaniei. Bine cã Consululu Generalu austro-magiaru s'a grabitu a demint'i scirea impartesita de „Romanulu“, inse se scie, ce pretiu potu sè aiba asemenea demint'iri, mai vertosu austro magiare. Romania'a nu trebuie dara sè stèe nepregatita, ca sè o surprinda evenimentele si pericululu; ea trebuie sè se armeze si sè fia gat'a in totu momentul, cã-ci Franci'a inca numai pâna atunci va iubi pre Romania'a si va fi mandra de ea, pâna candu acèsta se va aretã demna de protectiunea Franciei. Sè nu ne indoiimu in Franci'a nece una-data, inse sè facemu si noi totu ce potemu pentru aperiarea nostra.“

Ce poteti dara scote, domniloru jurati, d'in aceste sãre ale articolului meu, ceitè de mine si acusat de onrabilulu Dnu procuroru generalu cu crim'a infidelitãtii ca delictu de presa calificatu?

Cãtu pentru mine, credu, cã nece eu, nece alti omeni iubitori de adeveru nu voru potè sè esplice lincele memorate altmintre decãtu in modulu urmatoriu:

1) Auctorulu articolului in cestiune areta simpatie câtra Romania'a elu se teme, cã acèsta va fi atacata de Austro-Ungaria si, d'in acestu motivu, i chiama atentiunea, ca sè se armeze, pentru ca, in casu de periculu, sè se pota aperiã contr'a acestui atacu esternu ce o-ar amenintã; inse, precum areta lamuritu inse-si passagiile incriminate, auctorulu articolului nu provoca pre Romania'a ca sè se armeze, pentru ca sè atace ea pre Austro-Ungaria;

2) Auctorulu lineeloru acusatate nu este multumitu cu tienut'a guvernului austro-magiaru manifestata câtra Romania'a mai vertosu sub tempulu guvernului Ionu Brateanu;

3) Auctorulu articolului incriminatulu nu dà crediementu deplinu demint'iriloru oficiali austro-magiare.

Eu credu, domniloru jurati, cã, in aceste trei puncte, v'am espusan claru si precisu sensulu articolului meu incriminatulu, si cã nece chiaru malit'a si invidi'a nu potu sè lu interpreteze si esplice altmintre decãtu cum vi-lu interpretati si vi-lu esplicati eu insu-mi. Apoi, diu, eu sustienu si asta-di si voi sustienu totu-de-un'a ce-a ce am scrisu in articolulu meu si v'am analizatu Domniloru-Vostre aci; a nume, — precum dissei mai inainte, — nu numai eu, ci toti ceia-l-alti romani d'in Transilvania, Ungaria si Banatu, avendu simpatiele cele mai sincere câtra Romania'a, n'amu dorit delocu si sub nece unu protestu, ca Romania'a sè fia atacata sèu surprinsa nece de Austro-Ungaria nece de altu statulu sèu alta natiune, precum nu amu voit nece, ca natiunea magiara sè fia atacata sèu surprinsa, pre nedreptulu de Romania'a ori de alte state sèu natiuni, d'in simpl'a ratiune, cã nu este iertatu a atacã pre nimene, precum avui onorea d'a vi espune mai pre largu in partea precedente a discursului meu de aperiare, unde am esplicatu principiulu de dreptu: „Neminem laede!“ (Nu vatemã pre nimene!), principiu, pre carele, sum convinsu, domniloru jurati, lu respectati si Domnia-Vostre. Incãtu a fostu inse fundata temerea mea, cã Romania'a potè sè fia espusa vre-unu periculu d'in partea Austro-Ungarisii, permiteti-mi, domniloru jurati, ca sè vorbescu si in acèsta privintia cu francheti'a si sinceritatea cari convinu cunoscintiei mele, espunendu-vi cã anulu 1856, in care Romania'a fù asiedata si ocupata de armata austriaca, a lasatu acolo reminiscèntie triste; dar', afara de acèsta, mai sunt inca si alte cause, cari demunstra, cã Austro-Ungaria nu stã nece decãtu in relatiuni bune si amicabile cu Romania'a; asemenea cause sunt, de esemplu, cã junimea studiosa la academiile magiare invetia in dreptulu publicu magiaru, cã regele magiaru n'a renunçiatu nece una-data la drepturile sale — putative — a supr'a Romaniei, Serbiei, etc., si cã, prin urmare potè sè vina tempulu, candu va pune in valoare aceste drepturi; in legatura cu aceste fapte este si impregiurarea cã, cu ocaziunea incoronarei regelui magiaru in 1867, au falfaitu acolo si flamurele Romaniei, Serbiei, etc. Voiu mai amint'i, cã atâtu diuariile germane vienesse „Presse“, „Neue freie Presse“ si altele, despre cari se scie cã au fostu totu-de-un'a in care-va relatiuni cu contele Beust, ministru austro-magiaru alu afaceriloru esterne, câtu si unele diurnale magiare, mai vertosu sub tempulu guvernului Ionu Brateanu, — care d'altmintre nu e inimicu alu natiunii magiare, precum unii au afirmatu si, pote, afirma inca, — au publicatu mai multi articli batutu-jocuritori si insultatori relativi la Romania'a. Eca, domniloru jurati, tienut'a guvernului austro-magiaru manifestata, sub guvernulu Ionu Brateanu, facia de Romania'a, in urm'a carei-a am

potutu se am temerea fundata, că Romanii ar' poté fi amenințată d'in partea Austro-Ungariei. Tote aceste sunt fapte, cari nu presupun nece decât amicetia si relatiuni bune d'in partea Austro-Ungariei facia de Romanii. Deci, ca romanii n'am avutu eu ore dreptulu si detorit'ia d'a trage atentiunea Romaniei a sup'ra pericolului si d'a o invit'ă se se armeze pentru a se poté a per'ă in casu de neccesitate? Țra cătu pentru demințirile oficiali, fia austromagiare, fia altele, marturisescu că eu sum totu-de-un'a forte rezervatu d'a li dá crediementu deplinu, si nimene, care cunosece natur'a demințirilor oficiali, n'are se se mire de acésta reserva a mea. Cine se nu si-aduca ore a minte de discursurile contelui Palikao, tiente ver'a trecuta in Corpulu-Legislativu alu Franciei; cine se fia uitatu ore demințirile oficiali ale acestui instrumentu alu despotismului, cari, tote, se referiau la reabellu prusso-francesu ce se continua inca si asta-di? A trecut acú multu tempu de candu scie tota lumea, că demințirile oficiali in cestiune nu erau decâtu pure neadaveruri. Dar' se nu mergemu asié departe. Ve veti aduce dora a minte, domnilor jurati, că, sunt abié doue lune, mai multe telegrame si corespundintie, publicate in diverse diurnale, respandean faime despre miscări russe, despre concentrări de trupe russe, etc., pre cari diariulu oficialu d'in Viena „Wiener Abendpost“ incep' a le deminți in modu sistematicu, cutezandu a confirmá demințirile sale inca si prin provocarea la unele consultări ce se teneau in acésta privintia in consiliile ministeriali sub presiedinti'a Majestáti Sale; asié că chianu diariulu „Pesther Lloyd“, cunoscundu de siguru adevéru alu acestor faime alarmatorie, s'a scandalisatu si a reprobatu cu indignatiune procedur'a neconscientiosa a foiei oficiale „Wiener Abendpost.“ Si, intr'a devéru asta-di vedemu d'in nota circularia a lui Gorgiacofu, ce valore au si au potutu se aiba candu-va demințirile oficiali publicate in „Wiener Abendpost.“

Aceste sunt domnilor jurati, faptele simple si evidente, pre cari se baseza lineele ce vi le cetti mai inainte d'in articulu, incriminatu de Dlu procuroru generalu. D'Vostra vedeti, că eu n'am facutu alta ce in articulu meu decâtu am chiamatu atentiunea Romaniei la apărarea sa propria contr'a invasiunei ce o ar' amenințá d'in partea Austro-Ungariei, dar' nu o am provocatu ca ea se atace pre Austro-Ungari'a. Numai Dlu procuroru generalu afirm'a, că s'ar' cuprinde asié ce-va in articulu meu. — Inse, daca — precum am demunstratu mai inainte — este adevératu, că dreptulu, naturalu ori positivu, nu permite ataculu contr'a nimenu: apoi nu mai putinu este adevératu, că atacutulu are dreptulu celu mai incontestabilu d'a se aperi contr'a ori-cui si facia de ori-cine, care nu respecta principiulu: „Neminem laede!“ (Nu vatemá pre nimene!) Inse, repetu, eu nu am provocatu pre Romanii la atacu contr'a Austro-Ungariei, ci o am provocatu numai, ca se se aperi atunci, candu dinsa ar' fi atacata d'in partea acestor: a; éra dreptulu de resistintia si apărare contr'a atacului, — precum am aréstatu, — este sacru si inviolabilu contr'a ori-cui si facia de ori-cine, daca numai nu voim se confundám si se interpretám reu conceptulu adevératu alu dreptului.

Numai acésta intielesu se pote atribui articulu meu, dupa judecat'a a ori-carui omu iubitoriu de dreptate. Aceste sunt cugetele si inteniunile mele exprimate acolo lamuritu si claru.

Daca Dlu procuroru generalu n'ar' esplicá dreptulu de apărare in modu egoistu si exclusivu ci l'ar' generalisá contr'a ori-cui si facia de ori-cine, precum lu intielegu nu numai eu, ci, sum convinsu, si D'Vostra, domnilor jurati, atunci nu m'ar' fi citatu aci d'in caus'a că am cutezatu a professá in articulu meu sanctitatea si inviolabilitatea dreptului de resistintia séu de tutela (apărare) propria; d'in caus'a, că eu voiescu, ca nece una natiune se nu fia atacata de una alta natiune straina, si, in fine, d'in caus'a, că eu tienu de celu mai justu principiulu desvoltatu mai inainte: „Vim vi repellere licet“ (Este iertatu a respinge forti'a cu fortia.) Inse Dlu procuroru generalu, precum se vede, este in raterice in privint'ia caracterului generalu si comunu alu dreptului de apărare. D'Vostra, domnilor jurati, vedeti bine acésta mare si funesta raterice a Dlu procuroru si, a buna sema, nu o veti sanctioná prin verdictulu Domniei-Vostre. Nu mi-a placutu nece una data a sondá secretele si cugetele interne ale cui-va, că-ci eu judecu numai dupa fapte; inse de asta data sum aplecatu a crede, că Dlu procuroru generalu nu este amicu alu Romaniei si că, celu putienu d'in incriminatiunile Domniei-Sale contr'a articulu meu, s'ar' poté deduce, că d'insulu ar' sentí cum-va nu sciu ce placere, daca Romanii, lipsita de ori-ce mediu-loce de apărare, ar' cadé victima celui d'ant'iu cuceritoriu; intr'a devéru, nu potu pricepe altmintea superarea profunda a Domniei-Sale, d'in caus'a că eu am facutu pre Romanii atenta la apărarea sa. Au Dlu procuroru crede dora, că Ungari'a nu are vr'unu interesu, ca Romanii se fia tare, fericitu si capabila d'a se aperi? Ar' fi dorerosu, daca Domnii-a ar' avé asemene convingeri

Dupa tote câte am disu pana aci despre pace, despre politica cuceririi, despre dreptulu de aperi; si, dupa aplicarea totoruru acestor concepte la partea incriminatu a articulu meu, mi re-

mane, pentru a vi demunstrá, domnilor jurati, deplin'a mea innocintia, ca se chiamu, in fine, in ajutoriulu meu si dreptulu si legile positive.

A nume, in casulu de facia, Dlu procuroru generalu acuza cu crim'a de infidelitate ca delictu de pressa calificatu, si cere a se luá in consideratiune urmatoriele determinatiuni ale legiloru in vigore:

1) Tripart. Verböczianu, Part. I., titl. XIV, § 8. unde, sub inscriptiunea: „De casibus notam in his afferentibus“, se dice: „Item Inductores exteriorum hominum spoliatorum, vel stipendiariorum, ad disturbandum internum regni statum.“

2) Legile d'in 1723, art. IX., §. 5. unde, sub inscriptiunea: „Casus notam infidelitatis adhuc inferentes“, se dice „Prout et Inductores et Conductores quorumcumque hominum, ad spoliandum et disturbandum internum regni statum.“

Trebuie se insemnu aci că, precum am observatu d'in actulu de acusatune ce mi-s'a comunicatu, Dlu procuroru generalu, combinandu aceste doue pusetiuni, putinu diferite un'a de alt'a, ale legiloru concepute in testu latinu, le a tradusu in limb'a magiara cu putina esactitate; inse smint'a cea mai mare a Domniei-Sale este că, — nu sciu, cu voia séu fára voia, — d'insulu a mai adausu cátra traductiunea sa imperfecta urmatoriele cuvinte, pre cari, ori cátu nu le am cercatu in testulu originalu si genuinu alu legiloru, le am aflatu, aceste sunt: „Vagy idegen hatalomnak e végetti felbojtása.“ (Séu acitiarea spre acestu scopu a unei poteri straine). Parerea mea este că, atunci candu Dlu procuroru generalu acuza pre cine-va — cu dreptu séu fára dreptu cu crim'a grave de infidelitate, ar' avé celu putinu detorit'ia strinsa d'a nu díce mai multu decâtu legea. Judecati dara, domnilor jurati, incátu este legale procedur'a Dlu procuroru generalu facia de mine.

3) Dlu procuroru generalu citeza, in fine, contr'a mea §. 4. alu articulu de lege XVIII d'in a. 1848, unde se dice: „Ki valamily büny, vagy véttség elkövetésére, egyenes és határozott felhívást tesz sajtó útján, de annak nem lón semmi következménye, mint büntetésről tekintetvén, a köztörvények sulya szerint fog büntettetni“ (Celu ce face pre calea pressei apellu directu si espresu la comiterea vre-unei crime séu vre-unui delictu, dar' fára vr'unu resultatu, fiindu consideratu ca atentatoru, se va pedepsi dupa greutatea legiloru comuni).

Aceste sunt determinatiunile legiloru in vigore, la cari se provoca Dlu procuroru generalu, crediendu a poté demunstrá crim'a de infidelitate ce o asiú fi comisu prin publicarea articulu meu.

Cátu pentru mine, atátu dupa cele ce am desfasiatu in partea prima a discursulu meu de apărare, cátu si numai dupa simpl'a recitare a legiloru si a paragrafiiloru, cu a carorur-a calcare me acuza Dlu procuroru, eu tienu de prisosu, domnilor jurati, de a vi demunstrá mai pre largu, abusandu de pretios'a D'Vostre atentiune, că nece am adunatu, nece am condusu vr'una potere straina armata pentru a despoi acésta țera séu pentru a-i conturbá prin violintia ordinea interna si a-i restoriná starea pacifica, nece am provocatu pre cine-va, nece directu, nece indirectu, ca se comita crime séu delictu séu ori-ce fapte degiositorie, ci, precum v'ati potutu convinge, domnilor jurati, atátu d'in insu-si articulu incriminatu, ce vi-l'am recetitú, cátu si d'in paragrafiu memorati ai legiloru, eu am exprimat in articulu meu chiaru contrariulu incriminatiuniloru cu cari voiesce a me persecutá Dlu procuroru; a nume, intonezu inca una data si i urma, că in articulu meu am professatu sanctitatea si inviolabilitatea dreptului de apărare contr'a atacuriloru brutali si injuste, ce'a ce voiu professá totu-de-un'a, contr'a ori-cui si facia de ori-cine, fiindu mai gat'a a mi sacrificá insa-si vieti'a decâtu a renuncá la acestu dreptu.

Domnilor jurati!

Fára ca, dupa datin'a oratoriloru, se sentiu trebuint'ia de a mai face, inainte d'a terminá, macaru una scurta resumeru a totoruru argumintelor, cu cari v'am ostenitu in destulu pretios'a D'Vostre atentiune, terminandu discursulu meu, repetu principiile ce vi sunt atátu de cunoscute: „Neminem laede!“ „Vim vi repellere licet“ si submitu acésta causa judecáti conscientiose a Domniei Vostre.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 20. dec.

Vice-presiedintele Stefanu Bittó deschide siedinti'a de asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Stef. Gorove, Ios. Szlávy, b. Ios. Eötvös, Carolu Kerkápoly si Col. Bedekovics.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei precedente, presiedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

Tom'a Péchy interpelleza pre ministrulu comunicatiunei in privint'ia calamitátilor de comunicatiune, intrebandu-lu daca are de cugetu a luá mesure energice pentru curmarea lor. — Ministrulu Stefanu Gorove respunde numai decâtu la interpellatiunea deputatului

Péchy, care se declara multumitu cu respunsulu datu éra camer'a íé actiu despre elu.

Comisiunea verificatoria relateza despre verificarea alegerei deputatului b. Alesiu Bánffy, alesu in Simleu-Selagiului. — Se imparte in sectiunea a optu-a.

La ordinea dílei urmeza votarea nominala a sup'ra proiectulu de lege despre monopolulu de tabacu. Dupa una discussiune scurta relativa la form'a intrebării, presiedintele formuleza intrebarea in modulu urmatoriu: „Primesce séu nu camer'a proiectulu de lege despre prolungirea monopolulu de tabacu de basa pentru desbateru specialu?“ — Resultatulu votării nominali este urmatoriu: d'intre 433 deputati verificati, 186 votara pentru, si 125 contr'a proiectulu; 121 deputati sunt absinti; presiedintele n'a votatu; prin urmare proiectulu d'in cestiune s'a adoptatu cu una majoritate de 61 voturi de basa pentru desbateru specialu.

La desbateru specialu, camer'a acceptea proiectulu fára observare.

Se pune in desbateru camerei proiectulu de lege despre indemnitate guvernului, relativa la perceptiunile si erogatiunile pentru lunele ianuaru si februaru d'in anulu 1871.

Raportorulu comisiunei centrale, Colomanu Széll, recomanda camerei primirea proiectulu d'in cestiune.

Dupa una discussiune mai lunga si viua, la carea participara mai multi deputati, camer'a acceptea cu majoritate mare proiectulu de lege de basa pentru desbateru specialu. — La desbateru specialu se admite fára neci una modificatiune.

Dupa acésta se cetescu a trei-a ora si primescu definitivu proiectele de legi despre dárite directe, pertratate in siedinti'a de la 19. decemvre.

Siedinti'a se inchiaia la 3¹/₄ ore d. m.

Romanii'a.

Adunarea Deputatiloru.

Siedinti'a de la 28. novembru 1870

(Fine. *)

D. Fleva vorbesce contr'a inchiderii discusiunii, care, punendu-se la votu, se respinge.

D. Demetriu Ghica, avendu cuvintulu, aréta că s'a veditu atacatu in alegerea facuta in person'a dlui Donici. Dsa nu merita blamulu, daca n'a urmatu uritulu obicei si ministrii, candu vinu la putere, se vina cu amici lor. — A numitu pre d. Donici, si mai multe lune s'a muncitu ca se-i capete concursulu. Concesiunea a fostu forte impopulara si a crediutu nimeritu a numi pre d. Donici, spre a popularisá acea concessiune printr'una severa controlare. In multe casuri, d. Donici érá preste mesura severu si veneáu multe reclamatiuni in contr'a lui. Aréta apoi cum dsa a luatú inintiva se comunique dlui Ambron, că nu se va multumi numai cu controlulu dlui Brand, ci se voru supune tote lucrurile si la apretfarea consiliuluu tecnicu alu ministeriulu de lucrári publice. Candu se constata, că mai sunt 56 milioane in cassa, cari sunt de ajunsu pentru celelalte lucrári remase, d. Blaremburgu nu mai trebuie se vina a face diferite insinuári. Se nu ni para bine că s'a aprinsu foculu. Sè-lu stingemu cu apa, pentru că nu se isbesce numai creditulu dlui Strusberg, ci claru si alu Romaniei. Sè se inchida dar' discusiunea, pentru că acestu dosaru nu se inchida adi, ci la finirea totoruru câiloru.

Dlu Aristide Pascaliu, luandu cuvintulu, díce, că numirea dlui Ambron si man-tinerea lui a fostu una calcare de lege. D. ministru de adi a intratu in lege. E acum unu raportu lungu. Acestu ministeriu nu crede, că va luá respunderea actelor guvernului trecut. Propune dar' ca raportulu se se publice, spre a fi studiatu bine de adunare. Roga, ca adunarea se lase cestiunea in suspensiune, se se tiparesca raportulu si se se studieze. Nu crede, că guvernulu se va opune la acésta, că-ci nu crede că voru luá d-loru respunderea actelor guvernului trecut.

D. T. Vacarescu aréta, că constatarile cassei de cátra dsa sunt adevérate, precum o marturescu insu-si d. Steege intr'una scrisore a sa. Staruie a dá apoi diferite detalie a sup'ra modulului, cum a facutu constatarile speciale, dupa votulu datu de camera in urm'a interpellării dlui Agarici in acésta privintia. Explica, cum d. Ambron aveá dreptate se céra a nu fi destituitu, că-ci i se isbia creditulu, pentru că dsa nu érá vinovatu, daca guvernulu l'a numitu in modu ilegale. Dasa au trebuitu negotári pentru inlocuirea dlui Ambron, apoi s'au facutu alte negotári sub dlu I. Brateanu, ca se se primésca d. Ambron.

D. Fleva si Arionu: Nu e adevératu.

D. Vacarescu continua a spune, că concessiunea e defectuosa, s culpabile e guvernulu sub care s'a datu (agomote si intrerumperi), si termina prin a rogá adunarea se nu lase cestiunea in suspensiune. Liberu ori-cine a studiá raportulu si apoi a face noue interpellári,

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

dar' cea de facia se nu se surpinda, ca-cu sufere creditulu Statului.

Se citește una propunere d'a se amena cestiunea pana la tiparirea raportului.

D. Primu ministru indica, ca acesta propunere lasa banuila a sup'ra portarii guvernului si una legitima interpretare. Daca e vorba de publicitate, raportulu se va publica si regulamentul e clar. Votulu ce se da trebuie espresu: elu nu e unu votu de publicitate, ci unu votu de banuila.

D. ministru de finante areta, ca suspensiunea ar lasa banuila a sup'ra concesiunii inse-si, ca-cu sar' dice, adunarea are banuile a sup'ra acestei afaceri si de acea s'a suspinsu. Monitoriuu va publica raportulu, dar' votulu se fia claru adi.

Se citește si alta propunere, in care se dice, ca Adunarea, in urm'a esplicarilor guvernului si a declararilor facute dupa interpelarea dlui Blarembergu, trece la ordinea d'lei.

Urmeza cestiune de regulamentu.

D. Gheorghiu demonstra, ca nu se pote primi nici una propunere, nici alt'a. De sar' aproba ultim'a motiune, ar fi se se dea una carta alba guvernului. Raporturile citite de d. ministru sunt contradictorie: unulu e defavorabile lui Strusberg, altulu favorabile. (Interumpert). D. Gheorghiu continua a areta — interruptu mereu de d. Dim. Ghica si de deputatii d'in drept'a — ca d. ministru de finante si-a espresu una dorintia si a vrutu se si-o realizeze, inse nu intru unu modu legale. A parlamentatu cu d. Ambron, si trebuie se ne pronunciamu daca acest'a s'a facutu bine sau rau. Asiè dar', pre langa cele-alte violatiuni de lege, se inregistramu si pre acest'a, ca-cu amu devenitu unu simplu biuru de inregistrare.

Voci: Care violari de lege?

D. Gheorghiu. Candu d. ministru a recunoscutu pre d. Ambron ca bine numitu si l'a rogatu a demisiona. — Suntemu dar' unu biuru de inregistrare, er' catu pentru controlu, se se imprime raportulu si cam'ra se trateze cestiunea atunci, candu se va convinge de veracitatea cifreloru. Catu despre vorbele de creditu ale dlui primu ministru, ele resulta d'in aplicarea legiloru si a resolutiuniloru aceste camere.

D. Aristide Pascalu revine a sup'ra propunerii de amena si areta, cum d. primu ministru si celu de finante calca cele esprese de dloru, ca voru ca adunarea se i-controlu. A dice pronunciatu-ve acum, fara a ne fi convinsu, fara a ave timpu de convingere, acest'a pune pre ori-cine in banuila si lu-face se creda, ca guvernulu trebuie se fia vinovatu, daca cere cu asiè staruintia trecerea preste cestiune. Pentru ce diceti, ca vi se banuiesce creditulu, candu totu noi v'am adusu omagie ca ati intratu in lege, inlocuindu pre d. Ambron? Daca cam'ra va trece, cum ceru ministrii, la ordinea d'lei, banuila va planu, pre candu la d'in contra, creditulu va fi mare, fiindu-ca cestiunea va mai veni pre tapetu nepregatita.

D. Primu ministru vrè a clarifica ca, de ora-ce s'a facutu discussiune, de ora-ce d. N. Blarembergu a studiatu actele...

D. Blarembergu. Nu e asiè. Trebuie se rectificu la totu momentulu, dloru? Acest'a nu e frumosu pentru unu ministru.

D. Iepuren u persista a cere se se pronuncie cam'ra. Cereti lumina? Lumina, pre catu o soie guvernulu, v'a spusu-o. De ce acesta amena? Ea lasa locu la una interpretare prejudicabila. Esecutarea conventiunei nu se prejudica; actele se voru publica; veti ave ocaziune a reveni, dar' adi na pote cam'ra se nu treca puru si simplu la ordinea d'lei.

D. N. Fleva demonstra, ca nu e leale pentru ministri se profite de ocaziunea, ca d. Blarembergu n'a fostu preparatu — ca-cu actele, de-si publice, abie adi le-amu descoperitu, fiindu ca nu s'au publicatu prin Monitoru. Nu ne potemu pronuncia adi fara cunoscintia de acte, de care nu suntemu vinovati, ca nu le amu sciutu pana adi. Se nu mai veniti se ne spariati ca pre copii cu creditulu statului, se ni-lu aretati ca pre una momia si se diceti: nu votati asiè, ca-cu se sdruncina creditulu statului. Creditulu statului constu in priveghierea nostra. Destule incriminari se producu pre fia care d. De cate ori ne batemu, diceti: Asiè a facutu si Bratianu!.

De se facu imprumuturi de 45 milioane, diceti: a facutu de 15 si Bratianu! Dar' pana candu acest'a? Noi, cari nu suntemu nici Bratianu, nici altu cine va — si eu n'am luat parte la votarea concesiunii, o declaru — trebuie se punemu una-data capetu reului, se vedemu, cari suntemu cei buni si cari cei rei.

Iusisi dñii ministrii au recunoscutu, ca trecerea la ordinea d'lei este evasiva. Chiaru de sar' trece la ordinea d'lei, d-sa va gasi 7-8 colegi, 7-8 deputati, cari se subsemne una propunere, pentru a se numi una comisiune speciala, carea se studieze si se cerceteze raportulu, dosarul si tota cestiunea, presintandu raportulu seu in regula.

Raportulu dlui Vacarescu e a dou'a editiune a raportulu dlui Ambron publicatu, si asemenea raportu potea

se-lu face si d-sa, dupa raportulu dlui Ambron, fara a se mai face diferite alte cheltuele pana la Berlinu. D. Teodoru Vacarescu, mergendu la Berlinu si intrandu in cancelari'a dlui Ambron, nu potea face altu-felu, de catu a luu registrele dlui Ambron si a copia cifrele, punendu si cate-va centime, ca-cu atunci, candu vrè se se dea cifrele ca esacte, se adaugu si cate-va centime la milione si diecimile de milione. Raportulu dar' nu este destulu. Catu despre concesiune, o fi avendu si ea vin'a ei, dar' sunt si parti tari pre cari guvernulu trebuie se puna man'a si se controle pre concesiunari.

Voci. Asiè s'a facutu!

D. D. Ghica. Asiè s'a facutu!

D. Fleva. Candu vedu ministrii de colo dicendu: asiè s'a facutu! si pre fostii ministrii de dincoace: asiè s'a facutu! nu mi vine mie se me convingu asiè lesne, ca in adeveru asiè s'a facutu (aplauso). Cestiunea e pentru controlulu adunarii, er' nu de d. Ambron: eta cestiunea de creditu

Daca obligatiunile au scadiutu, causa e alt'a, si nu d. Ambron, care e demisionatu, er' nu destituitu, ca-cu asiè a cititu d-sa in Monitoru, fiindu ca la noi straimii, candu se numescu ilegale si inconstitutiionale, sunt rogati a demisiona, er' cei numiti legale sunt destituiti pentru placerea cutarui seu cutarui consulu, cum va demonstra cu ocaziunea interpelarii ce a adresatu (aplauso). — Creditulu nu va cade. Candu si-a facutu interpelarea in sesiunea trecuta, creditulu s'a sdruncinatu una d' — doue. Er' mai bine, daca se facea de atunci ce s'a facutu adi. Creditulu tieri se va intari atncea, candu strainii voru vede, ca ochii camerei sunt tintiti a sup'ra intereselor tieri.

De acea cere amena.

D. V. Boierescu combate amena. Scopulu amenarii este ca se se studieze raportulu dlui Vacarescu. Dar' care e terminulu amenarii? E incertu, ca-cu ori-ce deputatu va dice: Eu totu nu l'am studiatu. — Dreptu-ace'a propune a se trece la ordinea d'lei, puru si simplu.

Se citește una propunere ca se se numesca una comisiune de 7 membri, carea se studieze cestiunea, actele, raportulu dlui Vacarescu, etc. Propunerea e semnata de d. N. Fleva, N. Ionescu, D. Tacu, P. Gradistenu, C. Robescu, etc.

Dupa cate-va esplicari, incepu discussiuni de regulamentu.

D. I. Codrescu areta ca atunci, candu 7 deputati voru ca cestiunea se se discute in sectiuni, propunerea de ordine de d' nu mai are valore, ca-cu impedeza propunerea de initiativa a camerei. — D. Dem. Ghica staruie a se vota motiunea de trecere la ordinea d'lei. — D. P. Gradistenu demonstra, ca d'in tote, propunerea de alegerea unei comisiuni este mai avantajosa. Motiunea de trecerea la ordinea d'lei are desavantajulu, ca ea e pre placulu ministrilor: se damu unu votu, fara a ave vr'una lumina in cestiune. Desavantajulu celei-lalte propuneri e, ca nu pune nici unu terminu amenarii.

D. N. Blarembergu adera la propunerea dlui N. Fleva, dar' nu si la interpretarea data regulamentulu, care s'a datu. Aci e cea ce la Romani era non liqui. Nu crede ca e bine a nu se vota de asta data trecerea la ordinea d'lei. Se nu ne facemu iluziuni — dice d-sa — ca-cu desceptiunea va veni se ne dea desmintiri.

Guvernulu a pus cestiunea de incredere ori ne incredere. Acest'a n'o primese, ca-cu adunarea nu e luminata nici intr'un'a nici intr'alt'a.

D. Costaforu se incerca a demonstra, ca acesta cestiune este una lupta, este una guerra si ca, de-si in teoria nu admite se nu se studieze cestiunea, totu-si trebuie se se pronuncie cam'ra a sup'ra interpelarii; ori-ce judecata trebuie urmata de una sentintia. Daca cam'ra trece la ordinea d'lei, bine; de unde nu, motiunea va trece la sectiuni.

D. Iepuren u declara, ca d-loru, catu voru fi la guvernulu, nu se voru retrage de la ori-ce lumina, fia in materia de alegeri, fia in materia de finante. Cestiunea de facia inse e diferita: daca adi, ca consecintia a interpelarii, se va numi una ancheta, atunci se va lasa cestiunea prejudicabila. Sunteti suverani, dice d. Iepuren u, si me resumu a declara, ca in urm'a publicatiunii vomu primi ancheta, dar' adi se treceti la ordinea d'lei, ce-a ce nu implica nici aprobare nici desaprobare.

Se cere inchiderea discussiunii.

D. Lacaru Catargiu vorbesce contra. Intra pre cei ce voru a se vota ordinea d'lei: potu se nu tramita la sectiuni propunerea a 7 deputati? Nu. E de giaba dar' trecerea la ordinea d'lei. Asiè am aplicatu regulamentul, dice d-sa, candu mi s'a facutu onorea a fi alesu presiedinte. Se tramitemu dar' in sectiuni propunerea si se o tramitemu de urgentia, ca-cu e vorba de creditulu statului.

D. V. Boierescu d'in nou staruie a demonstra, ca 7 deputati au paralisat vointi'a majoritatii, care ar vrè se se pronuncie.

Discussiunea se inchide.

D. P. Gradistenu explica ca, votandu-se motiunea de ordinea de d'f, cade propunerea celor 7 deputati si remane a se reproduce mane. Se scia dar' cei ce voteza cari sunt consecintele votului.

Se pune la votu motiunea de trecere puru si simplu la ordinea d'lei, si se admite; era propunerea celor 7 deputati se tramite la sectiuni.

Sedintia se radica la 5 ore sera.

VARIETATI

*(Unu prusu iscusitu.) Unu corespundinte de pre campulu rebelulu scrie, ca in caletoria de la Rezonville spre Gravelotte inteli una turma de boi, pre cari i mena unu soldatu care, pre langa acea ca portu ochelari aveu si ce-va forma de omu invetiatu. Caletoriulu, voindu a-si areta pre de una parte simpatia, er' pre de alta parte, voindu a se asigura despre iscinti'a soldatului, i striga: „Saluto victorem“ (Salutu pre invingtoriu.) „Dic potius pastorem“ (Di mai bine: pre pastoriu) fu responsulu soldatului.

*(In adunarea generale) de la 19 decembre a societatii fabriciei de arme Wörrdl s'a constatat ca, de la inceputulu lui augustu 1869, pana in finea lui iunui 1870, s'au produsu in fabrica, preste totu, 170,300 pusce. Ministrulu comunu de rebelu a comandatu 25,000, guvernulu ungurescu 72,000, ministeriulu austriacu pentru apanarea tieri 19,500, mai departe, ministeriulu comunu de rebelu 100 mitrailone Montigny.

*(Calumniu si infamie.) Ur'a si furia prusiloru contra republicei franceze si a barbatiloru ei au ajunsu pana la obrasnicia. Organele mercenarie ale lui Bismarck, viedindu tenacitatea poporului francezu, se-lu si energi'a ce barbatii d'in fruntea lui desvolta intru salvarea Francei, si-luara refugiulu la calumniele cele mai degiositorie si la scorniturele cele mai infame. Un'a d'intre manevrele ridicule ale mameluiloru lui Bismarck este si faim'a respandita de unu corespundinte d'in Tours, ca Gambetta, viedindu, ca armata de la Loira nu pote salva Francea, ar' fi nebunitu, ar' fi inceputu a gesticula, a sbera, a alerga, a da ordinele cele mai absurde si a cere desluciri despre lucrurile cele mai simple. — Aceste insulte si calumnie nu numai ca sunt nefundate, dar' tradeza chiaru si frica si ingrigirea prusiloru, de a se vede insielati in acceptarile si iluziunile loru de auru. Gambetta nu numai ca n'a nebunitu, ci elu, se afla si acum la armata de la Loira si, precum odinioara Carnot, asiè si elu acuma vrè se porte rebelulu in masse, se vedeze pre inimicu d'in tote partile, pana candu i va da de capu.

*(Atragemu attentione telegrafistiloru nostru) a sup'ra urmatoriului anuciu, publicatu in diuarulu „Romanulu“ d'in Bucuresci: „Se ceru elevi pentru serviciulu telegraficu de pre calea ferata romana, consortiulu Strusberg. Conditionile de admitere sunt urmatoriile: Cunoscintia intinsa de limba romana, testimoniu de studie si de buna conduita. Acei-a, cari cunosc telegrafia, voru fi salarisati indata, dupa meritu, era acei-a, cari nu o cunosc, se voru salarisu dupa depunerea unui esamenu de studiuu facutu a sup'ra telegrafiei practice. — Posturile de telegrafisti fiindu unu inceputu de cariera, telegrafistii voru fi avansati, dupa merite, in posturi mai inalte. — Candidatii voru adresa cereri in scrisu dlui Peride, inspectorele telegrfului, la gara, in tote d'zele“

Sciri electrice.

Bordeaux, 17. dec. Gambetta se afla inca la armata de la Loira. Pusetiunea materiali si morale a armatei lui Bourbaki este escelinta. 4000 alsatiani au sositu aici, spre a participa la rebelu; lotaringiani inca sosescu.

Londona, 17. dec. „Observer“ anucia, ca responsulu lui Granville contra Bismarck s'a transmisu degia. Responsulu nu recunosc Prusiei dreptulu de a nu se mai tiené de tractatu, chiaru nice in casulu, candu sar' fi violatu neutralitatea. Nota lui Granville spera, ca Prusia nu va pune in practica teori'a, ce se cuprinde in nota lui Bismarck.

Berolinu, 18. dec. Scirile de pre campulu rebelulu se accepta aici cu una incordare extra-ordinaria. Se sente, ca se pregatescu lucruri extra-ordinarie. Aici se vorbesce multu despre ocaziuni erori, ce s'au facutu in operatiuni de la capitulatiunea Metzului incoce. Despre cestiunea, ca ore se se bombardeze Parisulu seu nu, inca se vorbesce multu.

Proprietariu si editoriu ALEXANDRU ROMANU
Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.